

Neuvoston päätelmät Kongon demokraattisesta tasavallasta

1. Euroopan unioni on syvästi huolestunut Kongon demokraattisen tasavallan poliittisesta tilanteesta. Se tuomitsee jyrkästi 19. ja 20. syyskuuta 2016 tapahtuneet äärimmäiset väkivaltaisuuksia, joita esiintyi erityisesti Kinshasassa. Ne kärjistyivät entisestään umpikujaa, johon Kongon demokraattinen tasavalta on joutunut sen vuoksi, ettei presidentinvaalien järjestämiseksi valitsijakuntaa kutsuttu koolle perustuslain mukaisissa määräajoissa. EU palauttaa mieleen 23. toukokuuta 2016 antamansa päätelmät ja vahvistaa, että vaalien organisointi on ensisijaisesti Kongon demokraattisen tasavallan viranomaisten vastuulla.
2. Kongon demokraattisen tasavallan poliittinen kriisi voidaan ratkaista vain siten, että kaikki toimijat sitoutuvat julkisesti ja yksiselitteisesti noudattamaan nykyistä perustuslakia, etenkin kun on kyse presidentin toimikausien rajoittamisesta, sekä käymällä merkityksellistä, osallistavaa, puolueetonta ja avointa vuoropuhelua. Vuoropuhelun on johdettava Yhdistyneiden kansakuntien turvallisuusneuvoston päätöslauselman 2277 hengen mukaisesti presidentin- ja parlamenttivaalien järjestämiseen mahdollisimman pian vuoden 2017 aikana. Jos nykyinen presidentin toimikausi päättyy ilman, että vaaliaikataulusta on saatu aikaan ennakkosopimusta, EU:n on harkittava, miten tällainen tilanne vaikuttaa sen suhteisiin Kongon demokraattisen tasavallan hallitukseen.
3. Afrikan unionin Kinshasassa välittämässä vuoropuhelussa, jota EU tukee tukiryhmän jäsenenä, on tulevana viikkoina avattava tie uudelle, osallistavammalle poliittiselle prosessille. Vaaleihin asti kestävä siirtymävaiheen toteuttamistapa on tarkennettava 19. joulukuuta mennessä. EU korostaa tilanteen kiireellisyyttä ja sitä, että kaikkien suurten poliittisten ryhmien ja kansalaisyhteiskunnan, myös Kongon piispainkokouksen, on tärkeää osallistua prosessiin. Se kehottaa enemmistöä ja oppositiota etsimään tarvittavia kompromisseja, joita hyvin suuri osa kansasta kannattaa.
4. Jotta ilmapiiri olisi vuoropuhelulle ja vaalien järjestämiselle otollinen, hallituksen on sitouduttava selvästi valvomaan ihmisoikeuksien kunnioittamista ja oikeusvaltioperiaatteen noudattamista ja lopetettava kaikenlainen oikeuslaitoksen välineellistäminen. EU kehottaa vapauttamaan kaikki poliittiset vangit ja lopettamaan poliittisiin motiveihin perustuvat oikeuskäsittelyt oppositiota ja kansalaisyhteiskuntaa vastaan sekä rehabilitoimaan poliittisten tuomioiden uhreina olevat henkilöt. Rauhanomaisten mielenosoitusten kieltäminen sekä pelottelu ja häirintä, jotka kohdistuvat oppositioon, kansalaisyhteiskuntaan ja tiedotusvälineisiin, eivät anna mahdollisuutta rauhanomaiseen ja demokraattiseen siirtymäkauteen. Tässä tilanteessa ei voida taata, että EU sitoutuu uusiin poliisiin ja oikeuslaitoksen uudistusohjelmiin. EU kehottaa MONUSCOa siviilien suojelua koskevan toimeksiantonsa ja käytettävissä olevien keinojensa ja voimavarojensa puitteissa toimimaan varoittavasti ja pyytää viranomaisilta täyttämään yhteistyötä YK:n ihmisoikeusneuvoston 33. istunnossa hyväksytyn päätöslauselman täytäntöönpanossa.
5. Syyskuun 19. ja 20. päivän tapahtumia seuranneet hyvin lukuisat pidätykset ovat erittäin huolestuttavia, kun on kyse oikeudellisten menettelyjen noudattamisesta ja halusta taata oikeuslaitoksen riippumattomuus. EU kehottaa kaikkia, sekä viranomaisten että oppositiion toimijoita pidättämään väkivallan käytöstä. Se palauttaa mieleen, että turvallisuusjoukot ovat ensisijaisesti vastuussa yleisen järjestyksen ylläpitämisestä samalla kun varmistetaan perusvapauksien kunnioittaminen. Riippumattomassa tutkimuksessa on nopeasti selvitettävä kunkin henkilökohtainen vastuu. MONUSCO ja YK:n yhteisen ihmisoikeustoimiston Kongon demokraattisessa tasavallassa on voitava hoitaa esteettömästi dokumentointityönsä. EU on pannut myös merkille Kansainvälisen rikostuomioistuimen syyttäjän 23. syyskuuta 2016 antaman tiedotteen, jonka mukaan tilannetta paikan päällä seurataan äärimmäisen tarkasti.
6. EU toistaa olevansa erittäin huolestunut maan itäosan ja erityisesti Benin tilanteesta. EU palauttaa tässä yhteydessä mieleen YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 2293, jossa vahvistetaan vakaviin ihmisoikeusloukkauksiin syyllistyneisiin henkilöihin tai yhteisöihin kohdistuvat YK:n rajoittavat toimenpiteet.
7. EU on täysin toimintavalmis ottaen huomioon riskit maan vakauden järkkymiseen ja siitä aiheutuvan uhkan koko alueelle. Jäsenvaltiot ovat jo tässä vaiheessa yhtä mieltä siitä, että niiden on koordinoitava viisumien myöntämistä koskevat toimintatapansa diplomaatti- tai virkapassien haltijoiden suhteen. EU käyttää hyväksi kaikkia saatavilla olevia keinoja, mukaan lukien sellaisiin henkilöihin kohdistuvat rajoittavat toimenpiteet, jotka syyllistyvät vakaviin ihmisoikeusloukkauksiin, yllyttävät väkivaltaan tai yrittävät estää kriisin ratkaisemisen tavalla, joka on yhteisesti hyväksytty, rauhanomainen ja joka kunnioittaa Kongon kansan toivetta valita omat edustajansa. Neuvosto kehottaa korkeaa edustajaa aloittamaan asiaankuuluvat valmistelut.
8. EU palauttaa mieleen maan tukemiseksi viime vuosina toteuttamansa merkittävät ponnistelut ja vahvistaa olevansa valmis tehostamaan niitä sekä toistaa 2. kesäkuuta 2016 hallitukselle esittämänsä pyynnön aloittaa mahdollisimman pian korkeimman tason vuoropuhelun Cotonoun sopimuksen 8 artiklan mukaisesti. Se on valmis tukemaan myös taloudellisesti osallistavaan poliittiseen sopimukseen ja sidosryhmien sopimaan selkeään aikatauluun perustuvaa avointa vaaliprosessia, jos kaikki perustuslain ja YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 2277 mukaiset edellytykset täyttyvät. Näin ollen EU on edelleen sitoutunut tukiryhmän jäsenenä välitystoimiin ja tekee tiivistä yhteistyötä etenkin afrikkalaisten kumppaneidensa kanssa. Se pitää myönteisinä alueen huomattavia ponnisteluita, joilla pyritään lähentämään kantoja erityisesti suurten järvien alueen kansainvälisen konferenssin, Yhdistyneiden kansakuntien ja Afrikan unionin Luandassa lähiaikoina järjestämässä Kongon demokraattista tasavaltaa käsittelevässä huippukokouksessa sekä eteläisen Afrikan kehitysyhteisön (SADC) ministerikokouksessa.